

Sygn. akt III CO 552/22

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z wniosku S. Z.
z udziałem J. Z. , B. B. i W. J.
o dział spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 22 czerwca 2022 r.,
na skutek przedstawienia przez Sąd Rejonowy w T.
akt o sygn. I Ns [...],
celem przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

**odmawia przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 12 kwietnia 2022 r. Sąd Rejonowy w T. wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. Sąd Rejonowy wskazał, że wnioskodawca tamuje postępowanie skargami, zażaleniami i wnioskami o wyłączenie sędziów oraz żąda przekazania sprawy do innego sądu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 44¹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. Nie ulega wątpliwości, że art. 44¹ § 1 k.p.c. dotyczy takich sytuacji, gdy rozpoznanie sprawy w danym sądzie, bez względu na to przez którego sędziego, godziłoby w dobro wymiaru sprawiedliwości. Chodzi zatem, co do zasady, o tego rodzaju okoliczności, które są powiązane z danym sądem w znaczeniu ustrojowym (instytucjonalnym), a nie z konkretnym sędzią.

Natomiast, według art. 45 Konstytucji RP każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Ta wyrażona w Konstytucji RP zasada wpływa w istotny sposób na kierunek wykładni art. 44¹ § 1 k.p.c. Przepis ten zawiera bowiem normę szczególną, pozwalającą na rozpoznanie sprawy przez sąd, który nie jest właściwy miejscowo według przepisów k.p.c. Podlega więc wykładni ścieśniającej. Stosowanie art. 44¹ § 1 i 2 k.p.c. w praktyce powinno następować wyjątkowo, ponieważ nadmierne i pochopne korzystanie przez Sąd Najwyższy z możliwości przekazania sprawy do innego sądu może doprowadzić do skutku odwrotnego do zamierzonego, a wynikiem takiego działania może być nawet osłabienie zaufania do niezależności sędziów oraz ich zdolności do obiektywnego orzekania (postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 sierpnia 2020 r., V CO 142/20; z 24 czerwca 2021 r., I CO 74/21). Instrument przewidziany w art. 44¹ § 1 k.p.c. nie może więc być postrzegany jako środek służący rozwiązywaniu problemów organizacyjnych, czy też zastępować inne instytucje umożliwiające rozpoznanie sprawy przez sąd inny niż właściwy według przepisów k.p.c. (np. art. 44, 44², 48¹ k.p.c.).

Z uzasadnienia postanowienia Sądu Rejonowego nie wynika, aby istniały obiektywne podstawy do przekazania sprawy innemu sądowi. Składanie przez wnioskodawcę licznych środków zaskarżenia, wniosków o wyłączenie sędziów oraz żądanie przekazania sprawy do innego sądu nie stanowią same w sobie wystarczającej podstawy do przekazania sprawy innemu sądowi (art. 44¹ § 1

k.p.c.). Akceptacja takiej tezy prowadziłaby do wniosku, że strona przez odpowiednie kształtowanie własnej aktywności procesowej mogłaby doprowadzić do zmiany właściwości sądu. Godziłoby to jednak w konstytucyjnie gwarantowane prawo rozpoznania sprawy przez właściwy sąd. Przy czym, co warto podkreślić, prawo to w równym stopniu przysługuje wszystkim uczestnikom postępowania.

Z tych przyczyn, Sąd Najwyższy na podstawie art. 44¹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

[as]